

ZA IZBOLJŠANJE LISTA
 potrebujemo vaše dobre volje. Vsek, ki
 mu priporočate "Glas Naroda" ali ga
 pridobite za naročnika, vam bo hvale-
 šen, ker ste mu odprli pot k zares lepemu
 in zanimivemu čitilu. : : : :

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ČITATELJE OPOZARJAMO!
 da pravočasno obnovimo naročni-
 no. S tem nam boste mnogo pri-
 hranili pri opominih. — Ako še
 niste naročnik, pošljite en dol-
 lar za dvomesečno poskušnjo.

TELEPHONE: Chelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21st, 1933 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK

No. 63 — Štev. 63.

NEW YORK, SATURDAY, MARCH 18, 1939— SOBOTA, 18. MARCA, 1939

Volume XLVII. — Letnik XLVII.

CHAMBERLAINU JE SLEDNJIČ PADLA MRENA Z OČI

**HITLER JE PRELOMIL OBLJUBO
 TER SPELJAL NA LED VSE TISTE,
 KATERI SO MU SLEPO VERJELI**

Angleški ministrski predsednik je vedno zagovarja monakovsko pogodbo, nikakor mu pa ni po volji, kar se je pozneje zgodilo. — Zagotovilom, ki prihajajo iz Berlina, sploh ni mogoče več verjeti. — Anglija se bo protivila vsem načrtom za vojevanja.

BIRMINGHAM, Anglija, 17. marca. — Jutri bo angleški ministrski predsednik Neville Chamberlain dosegel 70. leto svoje starosti.

Nocoj je govoril na velikem političnem zborovanju v svojem rojstnem kraju, toda v govoru je svoj jubilej komaj omenil, pač je pa posvetil vso pažnjo Hitlerju in njegovi politiki.

— Ko sem se vrnil iz Monakova, — je rekel, — je večina angleškega prebivalstva odobrvala moje stališče. Moja edina želja je bila doseči mirno poravnano. Čehoslovski narod bi lahko kljuboval Hitlerjevimi zahtevam ter bi se mu z orožjem postavil v bran. Toda Čehi so visoko kulturni ljudje in so vnaprej vedeli, da bi bil tak odpor v zvezi s silnimi žrtvami. Vsled tega so se Čehi udali, posebno ker jim je bilo svečano obljubljen, da bo Nemčija zavzela samo sudetsko ozemlje, sicer bo pa ostala čehoslovška država nedotaknjena.

Hitler je pa svojo obljubo nesramno prelomil. Komaj par mesecev izza zavzetja Sudetov se je polastil vse Čehoslovške. Ali je bil s tem storjen konec stari pustolovščini, ali se s tem nova pustolovščina začne?

Hitler je dejal da Nemčija noče imeti razen Nemcev nobenega drugega naroda v svoje okrilju. In kaj se je zgodilo? Ali je sploh mogoče verjeti še kakšni obljubi, ki pride iz Berlina

Nemška vlada se izgovarja, da so na Čehoslovškem izbruhnili nemiri in da je bila vsled tega intervencija potrebna. In če so res izbruhnili, kdo jih je zanetil? Ali niso bili zaneteni od zunaj?

Ali je bil to zadnji napad na malo državo, ali bodo sledili še drugi napadi na male države?

Kaj je s samoodločevanjem narodov, ki ga je Hitler tako vneto zagovarjal na konferencah v Berchtesgaden? To, kar je sedaj storil, ni v prav nikakem soglasju s pogovori, ki smo jih imeli v Monakovem.

Ce je Hitler smatral za potrebno, nekaj storiti, bi bila njegova dolžnost, vprašati nas, če že ne za dovoljenje, že vsaj za svet. Tega pa ni storil, ampak je udaril kar na svojo pest.

Chamberlain je priznal, da je bilo treba v marsičem izpremeniti določbe versailleske pogodbe, toda Nemčija je šla predaleč. Najprej se je polastila Porenja, nato Avstrije, zatem sudetskega ozemlja in naposled vse Čehoslovške. Ti dogodki so pretresli ves svet.

Ob koncu svojega govora je Chamberlain svečano obljubil, da bosta Anglija in Francija z vso svojo silo in vsem svojim vplivom nastopili proti bodočim zavojevanjem.

— Ni je stvari na svetu, — je poudarjal, — ki bi je ne žrtvoval za mir. Edinole nekaj je treba izvzeti, in to je svoboda, za katero smo se tako dolgo borili ter jo uživamo že toliko stoletij.

PARIZ, Francija, 17. marca. — Po vsej Franciji je zavladalo silno ogorčenje vsled zadnjega Hitlerjevega koraka.

Splošno mnenje je, da se Daladierov kabinet ne bo mogel dolgo vzdržati.

Premogariji ne bodo zastavkali

**HRVATJE ŽE
 ZAHTEVAJO
 AVTONOMIJO**

Fašistično časopisje poroča o hrvatskih zahtevah po avtonomiji. — Pogajanja za hrvatsko avtonomijo so v teku.

RTM, Italija, 17. marca. — Ob času, ko je Hitler vkorakal na Češko, prinaša fašistično časopisje poročila, da so Hrvatje zopet glasno pričeli zahtevati avtonomijo.

"Tudi Hrvatje zahtevajo avtonomijo, pravi "Il Popolo di Roma" v svojem poročilu iz Beograda. Poročilo pravi, da so dogodki na Čehoslovškem napravili "globok utis na hrvatski narod," ki sedaj zahteva svojo neodvisno hrvatsko armado, da si zagotovi svojo avtonomijo.

Hrvatje se že dolgo bore za avtonomijo in ravno sedaj so v Beogradu v teku tozadevna pogajanja med Srbi in Hrvati.

V Jugoslaviji je nad 3 milijonov Hrvatov in je druga največja narodna skupina v Jugoslaviji, ki šteje 14,000,000 prebivalcev. Srbi tvorijo samo tretjino celega Jugoslovanskega prebivalstva.

Do leta 1935 je Jugoslavija dolžila Italijo, da hoče odtujiti Hrvatsko od Beograda. In Italija je bila obdolžena, da je dala zavetišče hrvatskim teroristom, ki so izdelali načrt za umor kralja Aleksandra I. v Marsillesu 9. oktobra, 1934.

Italija ima v svojih mejah okoli 150,000 Hrvatov.

Zadnja leta so bili odnošaji med Jugoslavijo in Italijo znatno izboljšani.

Italijanski vnanji minister grof Galeazzo Ciano je v januarju obiskal Jugoslavijo in ob tej priložnosti je urednik Virginio Gayda pisal, da je Jugoslavija, ki je bila dolgo vrsto let zaveznica Francije, postala v resnici zaveznica Italije.

Mussolini, ko je obiskal v septembru Trst in se je pozneje pripeljal čez mejo v Jugoslavijo, je jugoslovanskim zastopnikom rekel:

"Tukaj je meja in tukaj bo ostala."

ŠKODOVE TAJNOSTI NA VARNEM

LONDON, Anglija, 17. marca. — Adolf Hitler je postal gospodar slovitih Škodovih tovarn za topove, toda vsi tajni načrti za nove topove in nova razstreljiva se nahajajo v Londonu.

Včeraj zjutraj je na Croyton letališču pri Londonu pristal aeroplan, ki je pripeljal inženirje in glavne uradnike Škodovih tovarn. S seboj so prinesli tajne načrte in listine.

Naročite se na "Glas Naroda," najstarejši slovenski dnevnik v Ameriki.

**HITLER PLENA
 NE BO MOGEL
 PREBAVITI**

Značilen govor bivšega čehoslovškega poslanika. — "Diktator je sličen kolesarju; če ne pogajanja kolesa, pade z njega."

CHICAGO, Ill., 17. marca. — Včeraj je govoril tukaj Jan Masaryk, sin prvega predsednika čehoslovške republike, Tomaža Masaryka. Ko je bila sklenjena v Monakovem ne sramna kupčija glede sudetskih Nemcev, je bil Jan Masaryk, čehoslovški poslanik v Londonu.

— Češkega naroda ne bo mogoče ponemčiti, — je vzkliknil. Čehoslovška bo obležala Hitlerju tako v zelodcu, da je nikdar ne bo mogel prebaviti.

— Hitler si ugleda pot proti Ukrajini, toda trdno sem prepričan, da ne bo nikdar dospel tja. Zdej je začel in se sme ter ne more odnehati. Sličen je človeku na biciklu. Če noče pasti, mora pritiskati na pedale. Ko ne pritiska več, ne more odbrzati ravnotežja.

— Na Poljskem se je razvilo močno nacionalistično gibanje. Poljaki pač vedo, da se lahko njim isto primeri kot se je zgodilo Čehoslovakom.

— Slovaški voditelji so hoteli imeti avtonomijo namesto neodvisnosti, pri tem se pa niso zavedali, kaj pomeni protektorat.

— Nemčija nam je vzela naše zlato in naš denar. To so žulji, to je kri čehoslovškega naroda.

— Ko so v Monakovem mesetarili za našo kožo, ni bil navzoč niti en zastopnik Čehoslovške. Angliji in Franciji ne bomo nikdar odpustili izdajstva.

HITLER POGRABIL ČEŠKO ZLATO

PRAGA, Češka, 17. marca. — Hitler je pograbil največji plen nemškega "protektorata" nad Češko, ko so nacistički gardisti iz češke narodne banke odpeljali v 16 tovornih avtomobilih zlati zaklad v vrednosti \$80,923,275.

DALADIER PRED KRIZO

PARIZ, Francija, 17. marca. — Francoski kabinet se je stresel do temeljev, ko je parlamentarna opozicija napadla ministrskega predsednika Edouarda Daladiera in vnanjega ministra Georges Bonnetta z obdolžbo, da je njuna vnanja politika zakrivila, da je Hitler vkorakal na Čehoslovško.

Naročite še danes S. A. Koledar za leto 1939.

**MADŽARI
 SO ZASEDLI
 UKRAJINO**

Čehi so se Madžarom postavili v bran. — Ukrajinski predsednik je pobegnil na Romunsko.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 17. marca. — Ministrski predsednik grof Paul Teleky je divje kričeči poslanski zbornici naznanil, da je karpatska Ukrajina postala del madžarskega kraljestva.

Grof Teleky je to naznanil ob času, ko je v Budimpešto prišlo poročilo, da je ukrajinski predsednik Avguštin Vološtin pred prodirajočo madžarsko armado pobegnil čez mejo na Romunsko.

Ko pa je madžarska armada dospela v glavno mesto Ukrajine, Chust, so se ji Čehi postavili v bran in po ulicah so se vneli vroči boji.

United Press poroča, da je Vološtin, ki je s svojimi ministri pobegnil na Romunsko, ponudil karpatsko Ukrajino Romunski, da jo popolnoma prevzame v svojo mejo. Vološtin je ponudbo brzojavil v Bukarešto in je izjavil, da njegova vlada deluje kot postavna zastopnica karpatske Ukrajine. Romunski ni takoj odgovorila, toda nenradno je bilo naznanjeno, da bo kralj Karol ponudbo zavrnil.

Sedem milj pred Chustom so se pričeli vroči boji, ko se je madžarska armada bližala mestu. Nek madžarski častnik je rekel, da je bilo dopoldne ubitih 100 madžarskih vojakov. Toda ubitih je bilo tudi mnogo Čehov, ki so se postavili Madžarom v bran.

Dopoldne so madžarske čete, ki so prodirale v Ukrajino, zadele na žično ograjo.

Poročila iz Varšave pravijo, da je madžarska armada dospela do poljske meje na dveh krajih.

Poljaki so Madžare, ko so prišli na mejo, sprejeli z jedjo in pijačo.

Grof Teleky je rekel, da je bila Ukrajina postavljena kot avtonomna država v meji Madžarske.

Karpatska Ukrajina je razglasila svojo neodvisnost v torek, ko je bila razbita Čehoslovška.

Z osvojitvijo karpatske Ukrajine, je Madžarska dobila skupno mejo s Poljsko. Četudi je spočetka Nemčija nasprotovala skupni meji med Poljsko in Madžarsko, je sedaj šla Madžarska v Ukrajino z odobravanjem Nemčije.

Pozneje je grof Teleky rekel, da bo avtonomija Ukrajine tako obsežna, da bo Madžarska vodila samo vnanje zadeve, finance in obrambo.

Ukrajina, ki jo je zasedla Madžarska, meri 4254 kvadratnih milj in ima 500,000 prebivalcev.

**ŠTRAJKA NE BO, TUDI ČE
 NE BO SKLENJENA POGODBA**

V New Yorku se vrše že več dni pogajanja med zastopniki kopačev mehkega premoga in zastopniki premogovnih baronov. Skleniti bo namreč treba novo pogodbo, kajti sedanja potече že 1. aprila. Pogajanja pa nič kaj ne ugodno ne napredujejo. Niti baroni niti premogariji nočejo popustiti.

**NEMČIJA JE
 SČEŠKOBOSTI
 PRIDOBILA**

Z zavzetjem Češke ima Nemčija velik gospodarski dobiček. — Nacistički list našteva pridobitve.

BERLIN, Nemčija, 17. marca. — Hitlerjev list "Voelkischer Beobachter" je svojim čitateljem povedal, kaj je Nemčija pridobila s tem, da se je polastila Češke.

In nato list našteva: V bližini Beranna dajejo velikanski skladi železne rude na leto 500,000 ton.

Rovi v Lkadnu dajejo na leto 2,000,000 ton premoga, rudniki v Dobnanyju dva do tri milijone ton mehkega premoga in rudniki v Moravski Ostravi 8 do 10 milijonov ton trdega premoga.

Rudniki v Pribranih pridelajo na leto 100,000 ton svinca in srebra.

V Moldavi so velikanska skladišča zlata in tudi zlati rudniki v Smolstenyju in Libavni dajejo velike množine zlata.

Nerazvita vodna moč more dati milijardo konjskih sil, ravno polovico, kolikor je ima Nemčija.

Moravska in Češka imata 11,500,000 akrov gozdov.

Češka in Moravska pridelate vsako leto 15 milijonov stotov pšenice in 60 milijonov stotov sladkorne pese.

Kmetov je 30 odstotkov, 49 odstotkov pa si služi kruh v industrijah.

Skladi premoga na Češkem in zlasti na Moravskem, so tako veliki, da bo mogla Nemčija premog prvačiti. In Nemčija sama ima velike zaloge premoga.

ROOSEVELT BO GOVORIL

WASHINGTON, D. C., 16. marca. — Dne 14. aprila se bo podal predsednik Roosevelt v Mount Vernon, Virginia, ter bo imel tam kratek govor o priliki svečanosti, prirejenih v spomin prvemu predsedniku Washingtonu. Takrat bo nimalo 150 let, ko je bil George Washington obveščen, da je bil imenovan za predsednika.

Ce se prejšnja leta niso mogli sporazumeti, je bil štrajk neizogibna posledica takega nesporazuma. Letos se pa tega ni treba bati. Obe stranki sta namreč obljubili javnosti, da štrajka ne bo, četudi ne bo do 1. aprila sklenjena nova pogodba.

Toda lastniki premogovnikov upajo, da bo zadeva ugodno rešena. Do 1. aprila je po njihovem mnenju še "dovolj časa" za pogajanja in za dosego končnega sporazuma.

Tudi voditelj premogarjev, John L. Lewis, ni letos tako neomajen in odločen kot je bil prejšnja leta.

Sam Lewis je predlagal, naj obe stranki zagotovita javnosti, da štrajka ne bo, četudi ne bo sklenjena pogodba do 1. aprila. Nova pogodba bo veljavna za dve leti, torej do 31. marca 1941.

Lewis je rekel časnikarjem: — Skoro neverjetno se mi zdi, da bi se mogli do 1. aprila sporazumeti. Preveč je namreč spornih točk, da bi se dalo v tako kratkem času doseči soglasje. Prejšnja leta smo v takem slučaju pogodbo enostavno podaljšali, letos nam pa tega ni mogoče. Premogariji vztrajno zahtevajo \$6.50 na dan ter trideset ur dela na teden.

— Premogovni baroni pa nočejo plačati \$6.50, pač bi pa sedanjo mezdo najraje skrčili za 50 centov, tako da bi zaslužil premogar \$5.50. In če bi bilo po njihovem, »bi moral tu di v prihodnje delati po 35 ur tedensko.

PREVEČ GA PITAJO

CONCORD, N. C., 16. marca. — Jetniški paznik Bert S. Ball je danes prisluškoval pogovoru med nekim jetnikom in njegovo ženo, ki ga je popoldne obiskala.

— Za božjo voljo! — je vzkliknil jetnik, — pomagaj mi v svobodo. Najemi najboljšega advokata, piši governerju in sploh napravi vse, kar se da napraviti, samo da me bodo izpustili.

— Ali mogoče nimaš dovolj jesti? — ga je žena sočutno vprašala.

— O, baš nasprotno. Tako zelo me pitajo, da sem se v enem mesecu zredil za dvajset funtov. Sam ne vem, kaj bo z menoj, če me v kratkem ne izpuste.

GLAS NARODA

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Saha, President J. Lupsha, Sec. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

For one year... For New York... For Europe...

Subscription Yearly \$4.-

GLAS NARODA IZHAJA VSAKI DAN IZVEZEMSI NEDELJ IN PRAZNIKOV

GLAS NARODA, 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. TELEPHONE: CHelsea 3-1243

DOPISI brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar za naročnino naj se blagovill pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se osem tudi prejšnje hišnišče naznači da hitreje najdemo naslovnika.

NEMCIJA NEKOČ IN DANES

Kajzerjeva Nemčija je merila dne 1. julija 1914 208,780 kvadratnih milj. Po velikosti je bila slična državi New York.

Po svetovni vojni je izgubila Nemčije vse kolonije, 27,275 kvadratnih milj svojega ozemlja in 6,471,581 prebivalcev.

Nemčija je takrat merila 181,500 kvadratnih milj ter je imela le približno 60,000,000 prebivalcev.

Izza leta 1933 je pridobil Hitler Nemčiji 77,363 kvadratnih milj ozemlja ter povečal število njenega prebivalstva za 28,000,000.

Danes ima Nemčija 258,863 kvadratnih milj in 88,050,000 prebivalcev.

Najprej se je polastila Posarja, ki mu je po svetovni vojni upravljala Liga narodov. Ozemlje je bogato na premogu in železu.

To se je zgodilo v mesecu marcu. Tri leta kasneje, isto tako v mesecu marcu, je Hitler priključil Avstrijo nemškemu imperiju. Pridobil je nad 32 tisoč kvadratnih milj in skoro sedem milijonov prebivalcev.

Šest mesecev kasneje je zavzel sudetsko ozemlje, nadaljnjih 11 tisoč kvadratnih milj. S tem si je zagotovil najbolj bogate in industrijalno razvite okraje Čehoslovaške.

V sredo je zasedel Češko in Moravsko, v četrtek pa Slovaško.

Nemčija se je povečala za nadaljnjih 18,000 kvadratnih milj in za skoro sedem milijonov prebivalcev.

Pridobila je svetovnoznane Škodove tovarne, znane pivovarne v Pilznu in Budjevicah ter do viška razvito tekstilno industrijo.

Če še nima dovolj, bosta prišli na vrsto Alzacija in Lozanska, deli gornje Šlezije, okraj Memel, Gdansk ter severni Šlezvik, ki pripada Dansk.

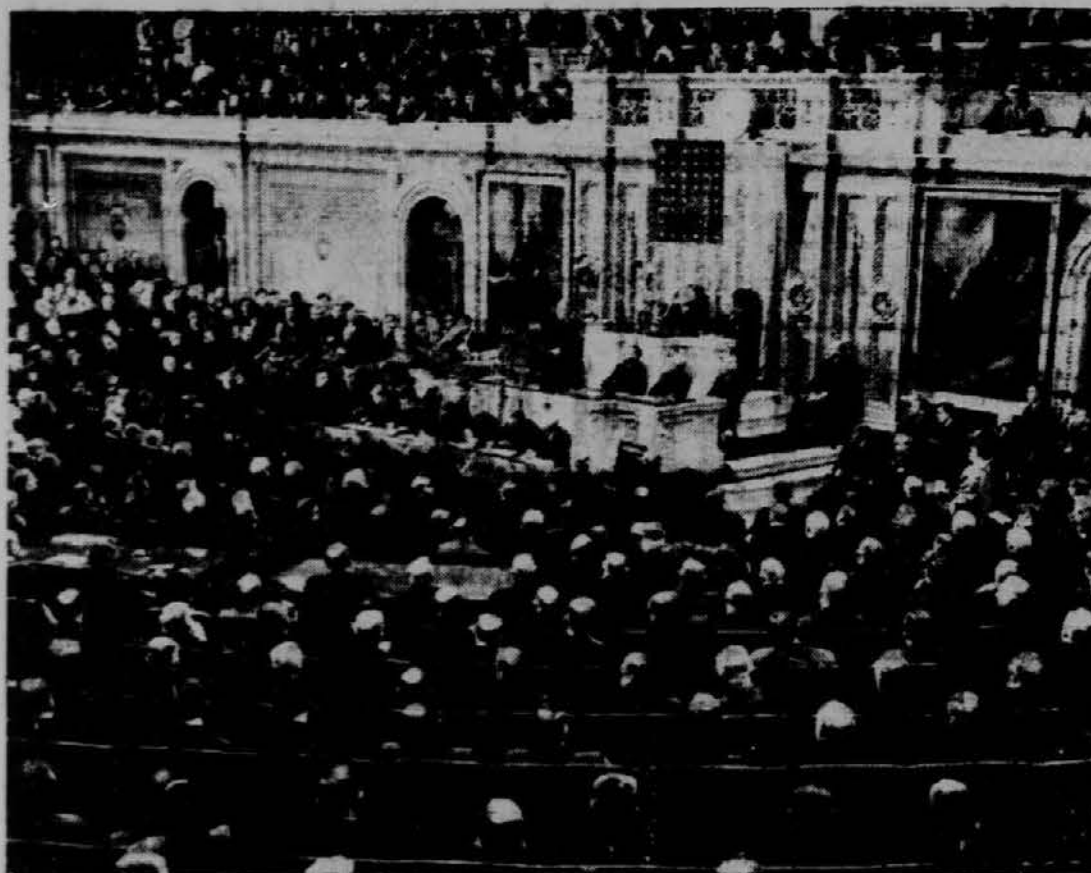
Nihče mu ne stopi na pot. Neovirano koraka in osvaja. Sličnega primera svetovna zgodovina sploh ne pozna.

ŽENSKA MORA K VOJAŠKEMU NABORU.

20-letna Francozinja Suzane Brogniart, ki živi pri svojih starših v Longuenesse, pri St. Omeru, bo morala v kratkem odriniti na vojaški nabor. Matična knjiga namreč navaja, da se je Suzana rodila kot moški.

Doslej ni bilo mogoče dognati kako je prišlo do te napačke. Ker je ni mogoče popraviti, zahtevajo vojaške oblasti, da se dekle predstavi vojaški naborni komisiji

150. OBLETNICA AMERIŠKEGA KONGRESA

Ob tej svečani priliki je imel predsednik Roosevelt pred obema zbornicama kongresa zelo značilen govor.

Primorske Vesti

Populacijske težave v Trstu

Lani je tržaški tisk v smislu fašistične populacijske politike zaradi nazadovanja rojstev v Trstu sprožil novo kampanjo, da bi ojačil med prebivalstvom voljo in smisel za ohranitev rodu.

Dejansko se je v drugi polovici preteklega leta razmerje med smrtnimi primeri in rojstvi nekoliko zboljšalo. V prvih dveh mesecih tega leta pa je nastopilo novo močno nazadovanje rojstev, ki je dalo listom povod za prav ogorčene kritike.

Vendar je "Piccolo" objavil o tem pojavu naslednjo sodbo: "Če bodo Tržačani še nadalje ostali na populacijskem področju tako neaktivni, ne bodo mogli izpolniti imperialnih nalog, ki so bile poverjene mestu. Zaman si bodo domišljali, da dostojno podajajo izraz italijanske civilizacije na vzhodnih

mejah države in na pragu iztoka. Ni je ekspanzivne sile, ne uspešne moči, ne tudi inteligence tam, kjer osnovni element civilizacije, človek, propa in rod neizbežno nazaduje z zmanjševanjem rojstev, s postopnim nazadovanjem in izrpanjem sile števila."

Porok, ki v sedanjem sistemu predstavlja osnovno obliko populacijskega napredka, je bilo v poslednjih 2 mesecih 296. Glede na čas, ko je porok običajno največ, pa v primerjavi s porokami ob tem času v prejšnjih letih, jih ni bilo veliko. List ugotavlja, da postaja zmerom bolj nujna obnova kolektivne zavesti, da jo bo treba vzhuditi v vseh in v vsakem posamezniku, če naj se Trst za vse čase ne odreče svojim duhovnim in materialnim tradicijam.

Dva begunca

23-letni Stanko Gradnik in 20-letni Henrik Gergol, oba iz Trsta, sta bila pred dnevi aretirana na francoski meji. Že pred mesecem dni sta se odpravila s doma. Potovala sta iz kraja v kraj in se ponekod zastavljala za dan ali dva, da sta si poiskala nekaj zasluzka. Nekaj dni sta bila v Genovi, nato sta jo mahnila proti Ventimigliji. Dva ali 3 dni sta se mudila tam okrog. Nazadnje so ju prijeli obmejni milicniki.

Osmili so ju, da sta namera vama zbežati brez potnih listin čez mejo. Pa sta to odločno tajila. Poslali so ju nazaj v Trst, kjer je bila uvedena proti njima sodna preiskava.

V Trstu

je bil razpuščen upravni odbor židovske cerkvene občine. S posebnim dekretom je bil imenovan za njenega komisarja dr. Del Corno. Židovska občina je v zadnjih letih razvijala živahno akcijo na področju socialnega in prosvetnega skrblstva za svoje pripadnike. Skrbela je za onemogle starce in sirote, za bolnike, za katere je organizirala posebno zdravstveno službo. Še pred leti so imeli židje v Trstu svoje posebno bolnišnico. V zadnjem času je bila ustanovljena poleg drugih manjših in nižjih šol v okviru Židovske občine tudi posebna srednja šola, ker so bili židovski srednješolci in profesorji izločeni iz rednih srednjih šol.

Nagrada za številne družine

V Gorici bodo razdelili 3500 lir nagrad 3 najštevilnejšim družinam v pokrajini, ki so bile izbrane po posebnem pokrajinskem odboru na podlagi natečaja. Odbor se je moral odločiti, da dodeli prvo nagrado kmečkemu posestniku Mateju Rupniku v Črnem vrhu pri Idriji, ki mu je žena v zadnjih 10 letih rodila 8 sinov. Drugo nagrado je dobil neki furlanski železničar, tretjo pa tečaj Ivan Cibej iz Idrije. Njegova družina je v zadnjih 11 letih narasla za 7 dečkov.

Utonil je

v Idrijci rudar France Pavlovčič, star 42 let iz Idrije. Njegovo truplo je voda naplavila na obrežje po 2 dneh. Ni znano, v kakšnih okoliščinah se je nesreča zgodila. Očitno je mož padel z neke brvi v vodo in utonil.

V Sežani

je doslej upravljal občino kot izredni prefekturni komisar posestnik Anton Gerbelj. Te dni je bil imenovan za rednega podestata.

Pred vojaškim sodiščem v Trstu

se je vršil v zadnjih 14 dneh proces proti veliki skupini tihotapecev blaga. Obtožencev je bilo 32, med njimi tudi orožniški podčastnik Vincenc Cabaretta. Te dni se je proces zaključil. 10 obtožencev je bilo obsojenih skupno na 27 let in 8 mesecev ječe ter na 3.136.500 lir denarne kazni.

PAPESKE VOLITVE.

Agencija poročja iz vaticanskih krogov, da je dobil kardinal Pacelli pri prvem skritinju 35 glasov, pri drugi volitvi 40 glasov, pri tretjem glasovanju pa 61 glasov torej vse, razen svojega. Večina kardinalov je bila prepričana, da bo volitev tako izpadla in da bo trajal konklave le kratek čas. Nekateri cerkveni dostojanstveniki niso zaradi tega niti odprli svojih kovčegov.

Denarne pošiljatve

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V Jugoslavijo:

Table with exchange rates for Yugoslavia: Za \$ 2.45 Din. 100, \$ 4.75 Din. 200, \$ 7.00 Din. 300, \$11.00 Din. 500, \$21.50 Din. 1000, \$42.50 Din. 2000

V Italijo:

Table with exchange rates for Italy: Za \$ 6.30 Lir 100, \$ 12.- Lir 200, \$ 20.- Lir 500, \$ 57.- Lir 1000, \$212.50 Lir 2000, \$107.- Lir 3000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVIZŽENE SPREMENLJIVI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah, dovoljemo še boljše pogoje.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.-

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (TRAVEL BUREAU) 216 W. 18th ST., NEW YORK

Peter Zgaga

Jugoslovanska vlada naj dobro zastraži svoje meje. Kajti, če jih ne bo, bomo nekega lepega dne čitali:

— Dr. Vladimir Maček je dospel v Berlin in pojasnil Hitlerju želje hrvatskega naroda.

Hitler je za taka pojasnila zelo dovzeten. Nato pa po svoje ukrene.

In če bo glede Jugoslavije kaj ukrenil, se Maček presneto moti, ako misli, da bo mu novi gospodar metal prav po seboj velike kose.

V par letih je izgubil slovenski narod štiri velike moze. Z glashenega polja mu je požela smrt četvero mogočnih klasov: Hubada, Schwaba, Adamiča in Preloveca.

Preloven je pelo ob grobu tristo dvajset pevec in pevk: "Gospod, usliši nas..."

Primerna posem. Veličanstva in pretresljiva.

Ker sem ga pa dobro poznal in sva bila dobra prijatelja, vem, da bi želel, naj mu za posmrtnico zapojejo: "Pomlad že prišla bo, tebe na svet" ne bo, ker te bodo djali v to črno zemljo."

Dva tedna je že tega, ko se je odtrgal s svoje velike farme v Oaksville, N. Y., dobrodušen rojak France Korosec in prišel pogledat New York. Ni utegnil več kakor dva dni. Delo na farmi je nujno in praga človeka. V njegovih družbi smo se prav dobro zabavali.

Ob svojem povratku je poslal mojemu tovarišu in meni nekaj izvrstne pokušnje, kate-re pa ni bilo mogoče primerno zamolčiti.

Dve leti star kruševce (ne jabolčnik) ki ga ima France v kleti, bi menda opraviil svojo dolžnost.

Jutri bo sv. Jožef. Voščil nisem nikomur, ker sleherni prav dobro ve, da mu želim vse najbolje.

In ko bo Jože, v Ameriki rojen Slovenec, s katerim delava skupaj že petindvajset let, stavl današnju kolono, naj pljune v roke in naj se nekoliko podviza, da bova šla ob zaključku lista spit enega ali dva na njegovo in moje zdravje.

Nedavno je bila v našem uradu rojakinja, ki se je namerila v stari kraj. Vse je imela v redu: potni list in druge potrebne dokumente. Odločiti se pa ni mogla, s katerim parnikom bi potovala.

Povedali so ji, da francoski parnik Normandie vozi le štiri dni preko morje.

— Kaj! — je protestirala. — Za štiri dni vožnje bi plačevala stotridset dolarjev. To je več kot trideset dolarjev na dan.

Ko so ji omenili italijanski parnik, ki vozi do domovine sedemnajst dni, tudi ni bila zadovoljna.

— Da bi plačala stotridset dolarjev, — je ugovarjala, — pa sedemnajst dni da ribe krmila, — niti v glavo mi ne pade.

Kaj si misli nemški kajzer, ko čita poročila o zadnjih dogodkih?

Najbrž pravi: — Vedel sem, da imam v moji armadi dobre vojake, nikdar se mi pa ni sanjalo, da imam med njimi tako hudičevega kaprola kot je Hitler.

Za pihuhe!

Najlepše Velikonočno Darilo, ki ga morate poslati svojcem v domovino, je denarna pošiljatve.

Poslužite se našega posredovanja za točno izvedbo vašega naročila.

SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York

VSAKEMU

ki naroči Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1939, pošljemo...

PANORAMO SVETOVNE RAZSTAVE v barvah. Razstavo bo odprta meseca aprila 1939. Na nasprotni strani panorame je ZEMLJEVID MESTA NEW YORKA, na katerem so označene vse večje ceste in ulice, avtomobilskc ceste, parki itd. Na njem je seznam znamenitih poslopj, cerkva, nebotičnikov, univerz, gledališč, kopalšč in letovišč. Zemljevid meri 19 x 25 inčev.

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street : : : : : New York N. Y.

AKO NAMERAVATE

OBISKATI SVETOVNO RAZSTAVO, VAM JE TA ZEMLJEVID NEOBHODNO POTREBEN. —

KOLENDAR VAS STANE

50c s poštnino

(Rojake opozarjamo, da lahko, ko naročijo posamezne izvide Slovensko-Amerikanskega Koledarja za 1939, namesto, da pošljejo svoto — 50c v gotovini; ali Money Order — priložijo k naročilu znanke po 3 oziroma po 2 centa.)

Kratka Dnevna Zgodba

S. RUTZOV:

RDEČI SOLNČNIK S CACHUCHO

V neki ozki ulici okrog cerkve sv. Roka v Parizu stoji star hotel, ki se izza dobe Napoleona I. ni prav nič spremenil. Ogledala so se okrašena z arkadskimi prizori, široke postelje stojijo za zavesami in opne iz rdečega damasta pokajo po noči zaradi starobe. V tem hotelu se zdaj pripoveduje staro zgodbo, ki se je odvijala pred sto leti. To je zgodba o plesalki Fanny Elsslerjevi in o njenih rdečih plesnih solnčnikih.

Fanny Elsslerjeva je bila prišla v Pariz. Dva hlapca sta privlekla v sobo njene trpežne, s kožo morskih psov prevlečene kovčge. Najlepše plesne obleke so ležale po stolihi, in na zofi. V ohrabljenih skatlicah se je lesketal nakit, ki so ga bili kralji podarili tej plesalki.

Spodaj so elegantni Parižani v svetlošvih bleščajih postavili na ulici in se ozirali v okna, za katerimi so si mislili, da je slavna plesalka. Kakšna slavna, zavirljiva ženska! Pol sveta jo je oboževalo. Kako mora biti pač ponosna in srečna, da je zdaj v Parizu, kjer bo v Operi plesala sprčo najznamenitejšega občinstva Evrope!

Toda Fanny Elsslerjeva ni bila v svoji sobi, niti ponosna, niti srečna. Bala se je tega prvega večera v Operi. Prav dobro se je zavladala, zakaj da so jo poklicali v Pariz. Res je, mnogo obšedovalcev je imela tu, a zaradi tega ni prišla na gostovanje. Prva plesalka Taglionijeva je imela svoje muhe. To je bil vzrok. Taglionijeva, ki je že več let grenila življenje Elsslerjevi. Da bi ne bila nikoli srečala te ženske. A Evropa je bila tako okrutna, da je hotela te dve najslavniji plesalki igrati drugo proti drugi.

Leta 1834 so bili privratar naščevali oboje nasprotni drugo proti drugi. Taglionijeva je tedaj prekoračila vse meje nesramnosti. Zahtevala je bajne vsote za svoj "ples silfid." Ko ni mogel več niti Pariz niti Berlin niti London izhajati ž njo, se je neki londonski gledališki ravnatelj domislil, da je Taglionijevi odpovedal gostovanje in je zato najel Elsslerjevo. Uspeh je bil tak, kakršnega so tudi pričakovali. Taglionijeva je vsa besna privihrala v London in Londončani so doživeli pravi praveči plesni dvoboj. Taglionijeva in Elsslerjevo so zaradi njune umetnosti naravnost oblegali, a Taglionijeva se je z mrzkim

ovraščvom ozirala v svojo nasprotnico.

La zdaj je velika Opera poklicala Fanny Elsslerjevo v Pariz. Sporočili so ji bili, da Pariz koprni po njej in da tega kopnenja ni moči več utesiti. Tada že je zvedela za pravi vzrok: Taglionijeva so hoteli spet malo ponižati. Vedla se je bila, ko se nikoli poprej. Pri neki skrivnostni predstavi, ko je bila vsa Opera razprodana, se ji niti ni ljubilo nastopiti. Medtem ko je občinstvo zaman čakalo nanjo, se je pa ona donda izbornio zabavala ob misli, kakšne stvari se bodo dogajale, ko bodo ljudje hoteli imeti svoj denar nazaj pri blagajni. Elsslerjeva je zvedela še več. Njena spletna je izvohala, da se je Taglionijeva zaklela, da ji je Elsslerjeva pač poslednjikrat prišla v napotje. Vse da bo storila, da jo z uprizorjenim skandalom onemogoči za vselej.

Mračilo se je že po ozki ulici, kamor so gledala okna s sobe Elsslerjeve. Ta je stala pri oknu in ni prav nič veselih misli zrla črne mačke, ki so se plazile iz hiš. In kakor da bi morale biti njene misli še bolj otožne, ko so bile, se je z velikim ropotom pripeljala v ulico kočija, dragocena, široka kočija, ki so ji bile na vratih še v mraku spoznati slikarje. To so bile same silfide — same podobe Taglionijeve. Pariški elegantni svet se je vozil z najnovjšimi kočijami, ki so se po prvi plesalki Opere imenovali "Taglioni."

Pogled na kočijo "Taglioni" je Elsslerjevi vzel še poslednji drobce mira. Obraz je skrivala v gube damastnega zastora in nič več ni mogla zadrževati solz.

Nič ni slišala, da so se vrata odprla. Šele, ko se je nekdo dotaknil njenega komolca, je preplašeno odskočila. Strahoma se je okrenila in je zagledala tik pri sebi starega gospoda, ki je bil na poseben način gosposko oblečen. Vsa postava je bila ko izsušena. Le v temnih očeh tuja je gorelo življenje in te oči so zvedavo in sočutno gledale Elsslerjevo.

Stari gospod je pristopil k nizi in je položil staromodni meh iz kozine nanjo. S svojo pergamentno roko je segel vanj, jo spet potegnil iz nje, ga in je držal pred osuplo plesalko par najcenejših rdečih solnčnikov. Plesalki je bilo, ko da bedi in hkrati sanja: "Kaj bi radi monsieur?" je slednjič

vprašala. "Kako ste prišli noter?"

Stari gospod, ki so mu bile vse kretnje jako tihe in ki se mu ni nikamor mudilo, je s kazalcem pokazal na solnčke. "Madame," je dejal in Elsslerjeva koj spoznala, da ni bil Francez, ker je trdo izgovarjal besede. "Madame, zvedel sem, da ste tu. Takrat, ko ste bili privratar v veliki Operi v dvoboju s Taglionijeva, sem vas bil videl, kako ste plesali. Vi ste največja plesalka tega stoletja..."

"V redu — toda, kaj bi s temi solni?" je Elsslerjeva, ki je bila zmeraj bolj osupla, vprašala.

"Madame, še trenutek, prosim. Vse boste zvedeli. Tudi moja hči je bila plesalka. Pred petdesetimi leti je umrla. Ona je bila slavna La Favorita in bila je še skoraj otrok, ko se je tu v Parizu pred Ludovikom XV. prehladila in umrla. Pokopal sem jo na Pere Lachaise. Kot plesalka je bila prav tako velika, kot ste vi, madame Elsslerjeva. Mi smo iz Granade, in kadar je plesala ples naše domovine takrat je drhtela po vsem telesu."

Fanny Elsslerjeva je prisluhnila. Stari gospod je stopil k vratom, jih odprl, da bi videl, ali kdo pristiškuje, in se je spet vrnil k plesalki.

"Znano mi je, da Taglionijeva nekaj namerja zoper vas," je tiho pripomnil. "Po svojih čustvih je dala pokupiti največ prostorov v Operi in ti vas bodo izžvižgali, onemogočili. Zato pa sem prišel k vam. Taglionijeva je sijajna, kadar pleše, res je. Vendar ima zlobno dušo. Vi pa ste dober in čist človek. Taki ste, kakršna je bila moja hčerka. Zato bi vam rad pomagal k uspehu."

"Vi — meni? K uspehu? Nemara s temi solni?" je Elsslerjeva vprašala. Še nikoli ni doživela kaj takega; bilo ji je, ko da se ji sanja.

"Da — s temi rdečimi solnčniki," je prikimal stari gospod. "V njih tiči plesni čar. Star čevljar iz vasi pri Granadi jih je naredil. Slavni bikoborec, ki niso bili nikoli premagani, slavni španski plesaleci so naročili čevlje pri njem. Čevljar je vžil vanje poseben čar. Uspeh. V teh solnčnikih tiči cachueha!"

"Kaj tiči?" je Elsslerjeva brez sape dahnila.

"Cachueha. Ples moje domovine. Moja hči, La Favorita, je s tem plesom zaslavela.

Umrla je skoraj kot otrok, 16 let ji je bilo. Zato so pa solnčniki tako otroško majhni. A vaše noge so kot noge vil. Le kar vanje skočite. Koj boste čutili, da je v njih cachueha."

Fanny Elsslerjeva je odzvela in trakove in smuknila v solnčke. Resnično čudoviti so bili. Bili so, ko da je izginila vsa pozemska teža. Izginilo je čustvo tesnobe, ki jo je prešinjalo, odkar je bila v Parizu. "In kako se pleše ta cachueha? Kakšna je melodija? Brez godbe jo ne bom mogla zaplesati."

Stari Španec se je privratar nasmešnil, odkar je bil prišel v sobo. S tiho dostojnostjo, ki jo je vseboval, je spet pristopil k nizi in segel v meh. Vzel je kastanjete iz nje. Favoritne kastanjete so bile. V drugo je segel vanj in je imel gošči v roki. "Na vse sem mislil. S temi cachuehimi solni (Nadaljevanje na 4. str.)

Razne vesti.

STRAH PRED ZAKONOM.

V francoski vasiy La Plaine se je mlad delavec po imenu Louis Gemeteau zaročil z nekim kmečkim dekletom. Pokrka bi morala biti že v decembru preteklega leta, toda na večer pred tem dogodkom je mladi mož izginil brez sledu. Šele štiri dni pozneje so ga našli v nekem gozdu, kjer se je skrival.

Dekle ni popustilo in je poroko preložilo na 7. februar. Zaročenec ji je za ta dan obljubil, da pride ob določeni uri zagotovo v občinski urad, kjer naj bi se izvršile poročne ceremonije. Res je prišel v praznični obleki pravočasno v poročno dvorano. Ko mu je pa uradnik zastavil usodno vprašanje, je uporno molčal in je pod pretvezo, da je bil pozabil

neki važen dokument, izginil. Orožniki so brez uspeha preiskali gozd v katerem se je bil prvič skrival in zaročenka se je že skoraj vdala žalostni misli, da ga ne bo več videla.

Te dni pa so pogumnega zakonskega kandidata odkrili v navadnem položaju. Neki kmet je svojim seniku odkril od gladi onemoglega mladega moškega, ki je prošil za skodelico kave. Bil je Louis, ki se je ves čas potikal po poljih in živel od samih korenin, kajti kobilice ob tem času ni. Moral je v zdravniško oskrbo in tam je izjavil, da je bil pobegnil iz strahu pred zakonom.

KNEŽJA HČI IN ZLOČINKA

Policija v Braili je po dolgem iskanju prišla dve mednarodni pustolovki, neko Katarino Cordeanovo in Varvaro Verovsko. Pripadli sta mednarodni zločinski tolpi, ki je že nekaj časa strašila po velikih

hotelih in brzovlakih, ki vozijo v Banunijo.

Verovska je hči neke ruske knežje rodbine, ki je po boljševiški revoluciji pribežala v Pariz. Tam je postala tedaj izredno lepa 16-letna Varvara ljubavnica nekega moža, ki se izdajal za veleposestnika in je ž njo zapravljal ogromne vsote. Šele potem, ko so ga aretirali, je zvedela, da je bil poglavar vlomil-ke tolpe. Ker staš o njej niso hoteli ničesar več slišati, se je priključila tej vlomilski tolpi, ki je postala končno njena poglavarka. Sedaj je te njene kariere za precej časa konec.

Poučni spisi:

AHN'S NEW AMERICAN INTERPRETER. — Trda vez. 279 stran. **Cena \$1.10**
Učna knjiga za Nemce in za one, ki so nemščine zmožni.

AMERIKA IN AMERIKANCI. Spisal Rev. J. M. Trunk. (608 strani.) Trdo vezano. Opis posebnosti države; priseljevanje Slovencev; njihova društva in druge narodne ustanove. Bogato ilustrirano. **Cena \$5.00**

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERICLO. Sestavlil dr. F. J. Kern. Vezano. **Cena \$2.00**

BURSKA VOJSKA. 96 strani. **Cena 40c**

BODOČI DRŽAVLJANI naj naroč. knjižico — "How to become a citizen of the United States". V tej knjižki so vsa pojasnila in zakoni za naseljene. **Cena 35c.**

BREZPOSELNOST IN PROBLEMI SKRBEŠTVA ZA BREZPOSELNE. 75 strani. **Cena 35c.**

DENAR. Spisal dr. Karl Eugliss. 236 stran. Denarni problem je zelo zapleten in težaven in ga ni mogoče storiti vsakomur jasnega. Pisatelj, ki je znan češki narodno-gospodarski strokovnjak, je razširil svoje delo tako, da bo služilo sleheromu kot orientacijski spis v denarju. **Cena 80c.**

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK. Spisal Franjo Dular. 278 stran. **Cena \$1.50**
Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike.

DO ORHIDA DO BITOLJE. 1na stran. Zanimiv potopis s slikami iz tistih krajev naše stare domovine, ki so Slovencev le malo spomni. **Cena 70c.**

GOVEDOREJA. Spisal R. Legvart. 143 strani. S slikarstvom. **Cena \$1.25**

IZ TAJNOSTI PRIRODE. 83 strani. Poljudni spis o naravoslovju in avestoznanstvu. **Cena 50c.**

KOKOŠJEREJA. Sestavlil Valentin Razinger. 64 strani. **Cena trdovez 50c Broš. 30c**

KRATKA SRBSKA GRAFIKA. 68 strani. **Cena 30c.**

KRATKA ZGODOVINA SLOVENCEV, BRJATOV IN SRBOV. 95 strani. **Cena 30c.**

KNJIGA O LEPEM VEDEDJU. (Urban.) Vez. **Cena \$1.25**

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDEDJU. 111 str. **Cena 50c.**

KUBIČNA RAČUNICA. Trda vez. 144 str. Navodila za izračunavanje okroglega, resane-ga in tesnega lesa. **Cena. 75c.**

LJUDSKA KUJARICA. najnovejša in praktična zbirka navodil za kuhinjo in dom. **Cena 50c.**

MATERIJA IN ENERGIJA. Spisal dr. Lavo Čermetič. S slikami. 160 stran. Nauk o atomih, molekulah in elektroni. Poljudno pisana razprava o izsledkih moderne znanosti. **Cena \$1.25**

MLEKARSTVO. Spisal Anton Perc. S slikami. 168 strani. Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh. **Cena \$1.00**

NAROD. KI IZUMIRA. 101 stran. Poljuden opis najsevernejšega naroda na svetu. Njegove šege in navade. **Cena 40c.**

NAŠE ŠKODLJIVE ŽIVALI v PODOBI in BESEDI. Opisal Fran Erjavec. 224 stran. Broš. **Cena 40c.**

OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vez. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavnarstvo ter šelozidarstvo. **Cena \$2.50**

ODKRITJE AMERIKE. spisal H. MAJAR. Trije deli: 102, 141, 133 stran. **Cena nekoliko več**
Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. **Cena 50c.**

PRAKTIČNI RAČUNAR. Trda vez. 251 str. Priročna knjižica, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu in prodaji potrebno. **Cena 75c.**

PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE. Spisal dr. F. Veber. 341 stran. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti z glavnimi črtnami sodobne filozofije. **Cena 70c.**

RUSKI REALIZEM. Spisal dr. Ivan Prijatelj. 413 strani. V knjigi so opisani predhodniki in idejalni utemeljitelji te svojevrstne ruske struje. **Cena \$1.50**

SPOMINI. (Spis: Jože Lavčičar.) 243 strani. V tej knjigi obuja naš znan potopisec župnik Lavčičar spomine na svoja brezčestna potovanja. **Cena \$1.50**

SPLOŠNI PODUR, KAKO OBDELOVATI IN IZBOLJŠATI POLJE IN VRTOVE. **Cena broš. Cena 50c.**

SLOV.-ANGLEŠKI IN ANGLEŠKO-SLOVEN. SLOVAR. 148 stran. **Cena 90c.**

SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. 143 str. Druga polovica knjige vsebuje nemško-slovenski slovar in kratko slovnico slovenskega in nemškega jezika. **Cena 40c.**

UVOD V FILOZOFIJO. Spisal dr. Franc Veber. 362 strani. **Cena 75c.**

UMNI KMETOVALEC. Spisal Franc Povše. **Cena broš. Cena 50c.**

VELIKI VSEVEDEŽ. 144 strani. Zbirka zanimivih in kratkocasnih spretnosti; burke in šaljivi poskusi; vedčevalna tabela; punktiranje; mastvice. **Cena \$1.45**

VODNIKI IN PREROKI. 128 strani. Knjiga je izšla v založbi Vodnikove družbe ter vsebuje življenjske moč, ki so s svojim delom privedli slovenski narod iz suženjstva v svobodo. **Cena 60c.**

ZNANSTVENA KNJIŽNICA. 78 strani. Zanimivosti iz ruske zgodovine in natančen opis vojaške republike zaporoških kosakov. **Cena 50c.**

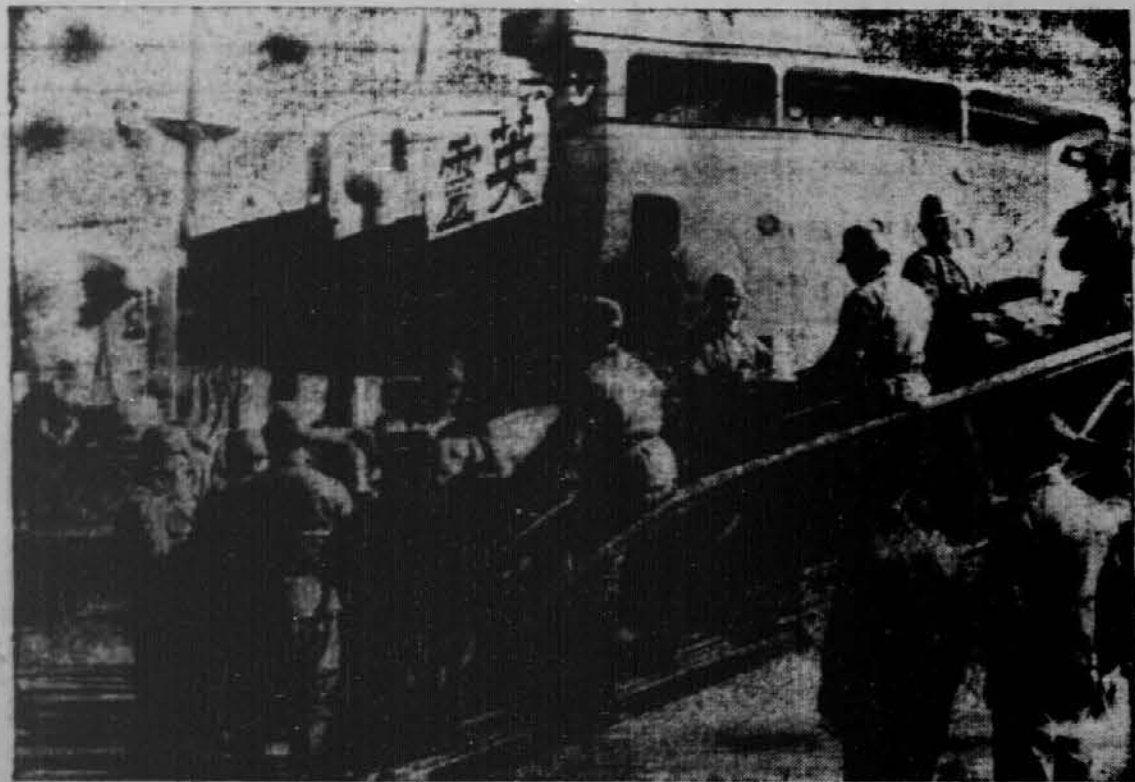
ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 strani. **Cena 50c.**

VERNE DUŠE V VICAH. Spisal Prosper Merimee. 80 strani. **Cena... 30c**
Eden najboljših spisov francoskega mojstra, vzeta iz našega kmetijskega življenja.

VOLK SPOKORNIK (spisal Franc Melko; s 100 str.) **Trda vez. \$1.00**

ZADNJI DNEVI NESREČNEGA KRALJA 60c

KITAJSKO-JAP ONSKA VOJNA

Japonski vojaki nosijo v Šanghaju na parnik žare, s pepelom padlih tovarišev. Parnik jih z bo odpeljal na Japonsko.

Ljubezen — nikdar ne ugasne

ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA “GLAS NARODA” PRIREDIL I. H.

25

Ima občutek, kot da mora za Flavijo proti Štefki postaviti stališče, katerega Štefka ne bo mogla premeniti. Drugače Štefka gotovo ne bi bila prav nič obzirna in bi Flaviji prizadela mansikatero ponižanje in že misel na to mu poganja kri v glavo. Ne — Flavija mora enkrat za vselej v njegovi hiši imeti zagotovljeno mesto.

Flavija nekaj časa sedi brez vsake misli. Oči se ji porose. Dobro je razumela, kaj je hotel Hans za njo napraviti. In zato z zadržanim glasom pravi:

“Pred tvojo dobroto in velikodušnostjo moram samo hrezpogojno položiti svoje orožje. Toda naj se ti saj zahvalim, Hans, tako neizmerno dober si do mene.”

Glas se ji prelomi in zelo se mora truditi, da zadrži solze. Z gorkim pritiskom prime Hans njeno roko.

“Ali ti v obratnem slučaju ne bi delala ravno isto, Flavija?”

Flavija ga pogleda, da se Hans zganee.

“Besede so prerevne, da bi ti z njimi mogla povedati kako zelo sem ti hvaležna.”

S prijaznim nasmehom ji stisne roke, ki mu jih je ponudila.

“Ali bi mi bila rada tako zelo hvaležna, Flavija?”

“Ali more o tem dvomiti?”

“Dobro vem, kako bi naredila.”

Flavija se s klicni naprej in ga proseče pogleda.

“Torej povej mi, prosim te.”

“Prinesi svoje gosli in mi kaj zaigraj — najrajši vidim, da igraš to, kar si igrala ko sem poslušal pri tvojih vratih.”

Temna rdečica zalije njena lica.

“Oh, Hans — to so bile vendar samo melodije, ki sem si jih sama izmislila.”

Hans se presenečen vzravna.

“Kaj? Tudi skladaš?”

“Samo priproste melodije — kakor mi ravno gredo skozi moje misli.”

“In to je bila tvoja skladba, kar si igrala, ko sem prišel?”

“Da, Hans!”

Presenečen in občudovaje jo gleda.

“Zato tedaj je bilo toliko osebnosti v tvojem igranju. Meni je bilo, kot bi te melodije govorile meni. Zato te sedaj še tembolj prosim, da mi zaigraš kako svojo skladbo. Ali boš?”

Nič več mu ne more odreči.

“Rada, Hans, ako jo hočeš poslušati. Takoj grem po gosli.”

In naglo odide iz sobe.

Hans gleda za njo in v njegovih očeh je mehak sijaj.

“Ko bi le Štefka bila taka, kot je ona,” pravi sam sebi.

Flavija se vrne. Hans u dobnu sede v naslonjač, ko vzame Flavija gosli iz škrinjice. Nastavi lok in prične igrati; najprej nekoliko boječe in v zadregi, toda pozneje jo njena umetnost potegne sama za seboj, igra z vso vnemo in s svojim umetniškim občutkom. Hans poslušal sladke glasove, ki jih je izvajala iz strun, z občutkom, katerega si Hans ni mogel raztolmačiti. Dozdeva se mu, kot da še nikdar v svojem življenju ni bil brez nikake želje in zadovoljen kot to uro. Kakko blagodejni so bili zanj ti mehki, čisti glasovi! Vse, kar je vrelo v njem, se je pomirilo. Objel ga je mir, katerega prej še ni nikdar poznal. Prostovoljno vise njegove oči na njeni vrtki postavi, ki je prišla skozi gube črne obleke do svoje popolne veljave. Flavija stoji neprisljano in ljubko ter vleče lok lahko in elegantno po strunah. Njen pogled pa je pri tem izgubljen v sanjah in daljavo. Kot bi pozabila na ves svet, se bolj in bolj potaplja v svoje igranje. Nič več ne misli na to, da mu kaj izda iz svoje notranjosti.

Hans primerja njene plemenite, duhovite poteze s Štefkinimi potezami, toda te misli naglo odžene, ker ni hotel kačiti blaženega mru te ure.

Ko Flavija skočea in povese gosli, ji pravi z globokim vzdihom:

“Velika umetnica si, Flavija; tega menda še sama ne veš.”

Flavija pa smeje zmaje z glavo.

“Slišati bi mora! mojega očeta; to je bil mojster! Njega ne bom mogla nikdar doseči. Se celo s svojo pohabljenostjo roka je včasih krasno igral, če je bil kak dan, da njegova roka ni blia tako okorna. Tedaj je igral materi in meni — seveda je igral samo malo časa. Toda nama so tekle solze po licih, tako globoko do srca nama je šlo njegovo igranje. In tedaj j emogel trenutek pozabiti svojo nesrečo, ki ga je tako zelo tiščala k tlom.”

Sočutno jo je poslušal.

“Tako malo smo slišali o vas, dokler so živeli tvoji stariši, Flavija. Dokler nisi prišla v našo hišo, sem komaj vedel, da si na svetu.”

“To je mogoče prav lahko raztolmačiti. Dokler je mogel moj oče še gojiti svojo umetnost, smo bili z njim skoro vedno na koncertnih potovanjih. Potem pa, ko ga je doletela nesreča, in je bil pohabljen, je bil tako potr in se je bal ljudi, da zaradi njega nismo občevali z nikomur. Šele po smrti mojega očeta je moja mati pričela dopisovati s tvojim očetom in bil je tako ljubezniv in dober do nas — kot si sedaj ti do mene. In po smrti moje matere me je vzel v svojo hišo in mi je dal dom. Sedaj pa ti nadaljuješ svoje dobrote do mene.”

Hans zamahne z roko.

“Sedaj prideva zopet na stvar, ki mi ni nič kaj po volji,” pravi na pol resno, napol v šali.

“Da, ravno tak si, kot tvoj oče, ker tudi on ni hotel nikdar slišati o moji hvaležnosti.”

“Sedaj vidiš, da jaz tudi ne maram. Kolika škoda, da tvoj oče ni mogel več gojiti svoje umetnosti in kolika sreča, da si ti po njem pododovala njegovo nadarjenost.”

“Da, škoda je bilo njegove umetnosti. Mnogo je trpel. Oh, Hans, sploh se mi zdi, da so ljudje rojeni samo za trpljenje.”

(Dobro urbočajte!)

PRIJATELJSKI SESTANEK

V New Yorku so se nedavno sestali: žena predsednika Roosevelta, trgovinski minister Harry Hopkins in newyorški župan La Guardia.

Sto ton čistega zlata

Vsa južna Afrika se zanima trenutno za bajni zaklad za monskega kralja Lo Bengulaja. Več ekspedicij opremljenih z najmodernejšimi pripomočki, ki jih je pripravil, da ta zaklad odkrijejo. Skrit je nekje v afriškem pesku, njegova zgodovina pa sega v čase Cecilja Rhodesa. Pol stoletja podžiga že domišljivo prebivalcev južne Afrike. Pravijo, da dosega ta zaklad sto ton najčistejšega zlata in velikansko množino izredno velikih ter krasnih diamantov. To bi bil potentakem zaklad, ki bi po vrednosti prekašal najbogatejši zlati rudnik južne Afrike.

Ko je Cecil Rhodes pred 50 leti pripravil svoj znameniti pohod in osreče južne Afrike, je bila dežela med rekama Zambezijem in Limpopojem mogočno zamorsko kraljestvo. Vladar te države, kralj Matabelez Lo Bengula, je grozovito ravnal s svojimi podaniki. Bil pa je pripravljen za pogajanja z belokožci in je njihovim trgovcem ter pustolovcem izdal obsežne koncesije za izkoriščanje širnih ozemelj ter rudnikov, zlasti pa znamenitih zlatih rudnikov v Tatižu. Te koncesije si je dal plačati deloma v zlatu, deloma s puškami. Tako je opremil vojsko 15.000 zamorcev, najmočnejšo vojsko v vsej južni Afriki. Če se mu je zdelo, da so ga belokožci kje opeharili, je zagrozil kratkoma, da se to vojsko in podelil koncesije kakšni drugi skupini tujcev. Nad nepoštenostjo belih izkoriščevalcev se je lahko pogostoma pritožil. Nekega dne je na kraljico Viktorijo naslovil sledeče pismo:

“Gospa Viktorija! — Rekli so mi, da si prava kraljica. Če je to res, tedaj te prosim za tvojo pomoč da se bom mogel braniti belokožcev. Prihajaje v moje deželo, da bi iskali zlato, mi pa niti enega med njimi, ki bi mi lahko zaupali. Zato te prosim, gospa Viktorija, da mi pošlješ poštenega moža.”

Kraljica Viktorija je odgovorila zelo prijazno, da upošteva to prošnjo in je naznanila Lo Bengulaju može, ki jim zaupa. Ti možje niso bili nobeni drugi, nego Cecil Rhodes in njegovi sodelavci. Črni vladar pa nikakor ni bil pripravljen sprejeti pogoje, ki so mu jih postavljali belokožci. Treba je bilo starih krvavih let, da je Angležem uspelo iztrgati mu z orožjem kraljestvo. Ko so čete Cecilja Rhodesa dne 6. novembra 1893 končno vdrle v kraj zamorskega vladarja v Bulavaju, so ga našli popolnoma praznega. Ogromni zakladi, ki jih je nakopičil Lo Bengula v dolgi dobi svojega vladanja okrog svojega “alonovo-koščenega prestola” so bili iz-

ginili. On sam je bil pobegnil s 1200 vojskaci proti severo zapadu.

Kmalu potem je zamorski kralj umrl za črnimi kozami in z njim je izginila vsaka sled njegovega bogastva. Toda govorice o tem bogastvu niso umrle. Kmalu so se zgostile v trditve, da so zvesti pristaši zamorskega kralja zakopali v peščene poljane nemške jugozapadne Afrke. Tam kasneje oblasti so odredile iskanje, ki je pa ostalo brez uspeha. Po zapiskih o tem iskanju je po svetovni vojni Leutpoldt, bogat južnoafriški lastnik rudnikov in med vojno pomočnik generala Bothe, ponovno organiziral iskanje. V zadnjih dvajsetih letih je opremil dvajset odprav, toda ves trud je bil zaman.

Danes imajo po vsej priliki natančnejše sledove. Zaklad bi po novih vesteh ne bil v bivši nemški jugozapadni Afriki, temveč v portugalski koloniji Angoli. Kraja, kjer naj bi bil zakopan zaklad, seveda nočeje izdati vse pa kaže, da si je Leutpoldt siguren svojega uspeha.

ŽREB NAJ ODLOČI O NOVEM DALAI-LAMI.

Kitajski ministrski predsednik dr. Kung je v političnem ljudskem svetu v Čung Kingu sporočil, da bodo v kratkem izžebali 14 tibetskega dalai-lamo. Ugotovili so, da sta se ob smrti uri zadnjega dalai lamo rodila dva dečka in enega izmed teh dveh so na povelje kitajske vlade poslali iz provinca Kokomer v Lhaso. Tam bo general Vnčungsin, predsednik tibetskega odbera, s tibetskimi regentom Jehenom Hutuhujem nadziral tibetski “konkla-

ve” pri katerem bodo izžrebali novega dalai-lamo.

Dalai-lama je, kakor znano, poglavar budhistične sekte lamazana. Od 17. stoletja dalje je tudi posvetni poglavar Tibeta, vendar pa je praktično pod kitaj-kim vplivom. Dalai-lama velja za utelešenje Budhe. Ta se pojavlja vedno znova na svetu, in sicer tako, da preide duša umirajočega dalai-lame v otroka, ki se rodi ob istem času. Tega dečka, ki mora imeti še posebne znake, iščejo potem po vsej deželi. Če jih najdejo več, odloči žreb, kateri je pravi med njimi. Do njegovega 16. leta vladala potem namesto njega namestnik, tako zvani taši-lama.

RDEČI SOLNČNIK S CACHUCHO

(Nadaljevanje s 3. strani.)

vam podarim tudi ples svoje hčerke.”

Prijateno je začel igrati neznamo melodijo, ki je plesalki šinila v vse ude. Tujec je igranje na violino plesal pred njo, ona pa je v rdečih solnčnih plesala za njim. Hitreje in hitreje se ji je pozibavala telo, pela je po melodiji, navdušenje je kar plamtelo v njej.

“Seveda!” je vzkliknila. — “Zdaj vidim! To je pot, ki bom z njo premagala Taglionijevo. Ona pleše blede mesečino, občutljivost. Prav, jaz pa bom kipeče vino iz Andaluzije.” Odrivala je stole in mize da bi imela več prostora; sklonila se je in zvrila preprogo, da bi plesala po golih tleh. Ko se je vzravala kvčknu, da bi spet vadila cachucho, je melodija umolknila. Ozrla se je. Bila je sama v sobi. . . . Starega gospoda ni bilo več. Tudi njegovega meha ni bilo več. Brez dvoma je bil šel iz sobe.

Napočil je veliki večer v Operi. V parterju in v ložah je kar vrvelo od gospele, ki je hlepela po senzaciji. Prišel je veliki trenutek — Elslerjeva je nastopila kot Španka. Vrh belorode oblike je imela dragocene črne čipke. Njene majcene noge so tičale v rdečih solnčnih. Plesala je po razvnamajoči melodiji in je udarjala na katanjete, tako da je ta ritent vsakogar pograbil. Kakor huda ura je planila cachucha na pariško gospodo. Še nikoli ni Pariz kaj takega videl.

Pariška Opera je bila deležna skandala, ki je edini v zgodovini gledališč. Kar v hipu je v parterju in ložah vzplamtelo navdušenje za to čudovito ognjevito plesalko in za njen ples. Čestitei Taglionijevo so plaho poskušali, da bi rešili, kar bi se rešiti dalo. Pa so si komaj upali po tihem zvižgati in že so drugi planili nanje. Kričali so, pulili noge iz stolov in bili krog sebe. Na tleh so se valjale kopice kavalirjev. Več jih je bilo hudo ranjenih, trije pa mrtvi. Pripadniki Elslerjeve so zmagali na vsej črti. Fanny Elslerjeva je imela pri vsakem nastopu solne cachuche na nogah. Kadar pa je plesala ples cachucho, je predložila orkestru prvotne note, ki jih je bil takrat napisal neki mlad pariški skladatelj. Te note so se izubile. A rdeči plesni solnčki Fanny Elslerjeve so preživeli pol stoletja. Kdo ve, ali še tisti prejšnji čar v njih, ali pa se je sčasoma porazgubil kakor parfum, ki je nekoč tako omamno opajal in ki je od njega ostal še fin, nožen dihljaj!

VSE PARNIKE
in
LINJE
ki so
važne za
Slovence
zastopa:
SLOVENIC PUBL. CO.
YUGOSLAV TRAVEL DEPT.
216 W. 18th St., New York, N. Y.

KRETANJE PARNIKOV SHIPPING NEWS

- 21. marca: Europa v Bremen
- 22. marca: Hansa v Hamburg
- 23. marca: Champlain v Havre
- 24. marca: Queen Mary v Cherbourg
- 25. marca: Rex v Genoa
- 28. marca: Bremen v Bremen
- 29. marca: Deutschland v Hamburg

ODPLUTJA — Meseca APRILA

- 1. aprila: Normandie v Havr
- Aquitania v Cherbourg
- Vulcania v Trst
- 5. aprila: Hamburg v Hamburg
- 7. aprila: Queen Mary v Cherbourg
- Europa v Bremen
- 8. aprila: Conte di Savoia v Genova
- Paris v Havr
- 11. aprila: Columbus v Bremen
- 12. aprila: St. Louis v Hamburg
- 14. aprila: Bremen v Bremen
- 15. aprila: Aquitania v Cherbourg
- Saturnia v Trst
- 17. aprila: New York v Hamburg
- 18. aprila: De Grasse v Havre
- 19. aprila: Hansa v Hamburg
- 20. aprila: Ile de France v Havre
- 21. aprila: Queen Mary v Cherbourg
- 22. aprila: Rex v Genoa
- 25. aprila: Europa v Bremen
- 29. aprila: Conte di Savoia v Genova
- Aquitania v Cherbourg
- Paris v Havre

ODPLUTJA — Meseca Maja

- 3. maja: Normandie v Havre
- Hamburg v Hamburg
- 5. maja: Bremen v Bremen
- 6. maja: Vulcania v Trst
- 10. maja: Queen Mary v Cherbourg
- New York v Hamburg
- 12. maja: Europa v Bremen
- 13. maja: Ile de France v Havre
- Rex v Genoa
- 17. maja: Aquitania v Cherbourg
- Hansa v Hamburg
- Normandie v Havre
- 20. maja: Saturnia v Trst
- Columbus v Bremen
- 21. maja: Nieuw Amsterdam v Boulogne
- 24. maja: Queen Mary v Cherbourg
- Deutschland v Hamburg
- 25. maja: Champlain v Havre
- 26. maja: Bremen v Bremen
- 27. maja: Conte di Savoia v Genova
- 31. maja: Aquitania v Cherbourg
- Hamburg v Hamburg
- Normandie v Havre

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

“Naši Kraji”

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotiskuri na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA “GLAS NARODA” : : : 216 WEST 18th STREET, NEW YORK

Bohinjsko jezero